



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXII. Qualiter Paulus è Judaea Romam in vinculis missus ad causam dicendam, judicum sententiâ absolutus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

Περί τῶν Αἰγυπτίων, ἃ καὶ τῶν Ἀποστόλων αἱ πράξεις ἐπισημαίνουσιν.

Εξῆς δὲ τούτοις ἐπιφέρει μετ' ἑτέρας λέγων. Μείζονι δὲ τούτων πληγῇ Ἰουδαίαις ἐκώσεν ὁ Αἰγύπτιος Ψευδοπροφήτης. ὡς ἀφροσύνην γὰρ εἰς τὴν χώραν ἀνθρώπων γόνος, καὶ Προφήτης πῶς ἐπιθεῖς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίους ἄνθρωποι τῶν ἠπαλημόνων. Πειθαγαγὼν δὲ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ ἐλαιῶν καλέμνον ἕσθ', ἐκείθεν οἷός τε ἕσθ' εἰς Ἱερουσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθ', καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς Φεραῆς καὶ τῆς δῆμης τυραννῆν, χρώμενος τοῖς σωμασσοῦσι δουροφόροις. Φθάνει δὲ αὐτὰ τὴν οὐμὴν Φήλικας, ὑπαντήσας μὲν τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος σωμασφῆνας τ' ἀμύνης, ὡς συμβολῆς χρωμῆς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρεῖναι δὲ καὶ ζωρηθῆναι πλείους τῶν σὺν αὐτῷ. ταῦτα ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν ὁ Γώσηπος, ἐπισῆσαι δὲ ἄξιον τοῖς ὀνταθθα κατὰ τὸν Αἰγύπτιον δεδλωμένοις, καὶ τοῖς ὀνταῖς πράξουσι τῶν Ἀποστόλων, ἐνθα κατὰ Φήλικα ὑπὸ τῶν Ἱερουσόλυμοις χιλιάσας εἰρηταιτὰ Παύλῳ, ὅπηνίκα κατεσασίαζεν αὐτὰ τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ περὶ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστασίας καὶ ὄξαγαγὼν εἰς τὴν ἐρημον τὰς τετρακχιλίους ἀνδρας τῶν σικαριῶν; ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Φήλικα τοιαῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὸν Ῥώμιον δεσμός ἀνατιμῆθαι Παύλου, ἀπολοισάμενον πάσης ἀπελθεῖν αἰτίας.

Τούτῃ δὲ Φῆτος ὑπὸ Νέρωνος διάδοχος πέμπεται κατὰ τὸν δικαιολογησάμενον ὁ Παῦλος, δεσμός ἐπὶ Ῥώμης ἀγεται. ἀρίστηρχος δ' ἀπὸ σικωνῆν, καὶ εἰκότως σικωνιχμάλων περὶ τῶν ἐπιστολῶν ἀποκαλεῖ, καὶ Λεκάς δὲ ὁ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων γραφῆς ὡς ἀδελφός, ἐν τούτοις κατέλυσε τὴν ἱστορίαν, διέπαιον ὅλην ἐπὶ τῆς Ῥώμης τὸν Παῦλον ἀνέσειον διατρέψαι, καὶ τὸν τῶν Θεῶν λόγον ἀκωλύτως κηρύξαι ἐπισημησάμενον, τότε μὲν οὖν

A

CAPUT XXI.

De homine Aegyptio, cuius mentio fit in Actibus Apostolorum.

PAUCIS deinde interjectis haec subjungit. Sed multo, inquit, graviore clade Judaeos afflixit Aegyptius quidam falsus Propheta. Namque is in regionem ingressus, homo magus, cum opinionem atque auctoritatem Prophetæ sibi conciliasset, usque ad triginta hominum millia quos præstigiis suis deceperat, congregavit. Quos cum ex solitudine ad montem usque Olivarum perduxisset, inde in urbem Hierosolymorum irrumperere statuerat, depulsoque Romanorum præsidio, dominationem occupare, satellites eos habiturus qui tecum in urbem irruissent. Verum Felix conatum hominis prævenit, obviam adversus eum progressus cum Romanis militibus. Et universus populus pro salute patriæ certaturus Romanos strenuè adjuvabat. Facto igitur congressu, Aegyptius quidem ipse cum paucis evasit: ceteri partim trucidati, partim capti sunt. Hæc Josephus in secundo historiarum libro retulit. Operæpreium autem fuerit iis quæ à Josepho de homine Aegyptio dicta sunt, illa subungere quæ in Actibus Apostolorum scripta habentur: quo loco Tribunus militum Hierosolymis cum plebs adversus Paulum seditionem concitasset, Felice Judæam procurante, dixit Paulo: Nonne tu es Aegyptius ille qui ante hos dies abportasti & eduxisti tecum in solitudinem quatuor millia hominum sicariorum? Sed de iis quæ sub Felice gesta sunt, hæcenus dictum sit.

Hæc refer Niceph. c. 26 l. 2.

C

CAPUT XXII.

Qualiter Paulus è Iudea Romam in vinculis missus, ad causam dicendam, iudicium sententia absolutus est.

HUIC successor à Nerone mittitur Huc refer Festus. Quo Judæam procurante Niceph. Paulus in iudicium adductus causam cum cap 28. dixisset, vincetus Romam perductus est. 29. 30. 31. Erat cum Paulo Aristarchus quidam. 32. 33. quem ipse in quadam epistola idcirco lib. 2. captivitatis socium appellat. Atq; hic Lucas qui Actus Apostolorum literis tradidit, historiæ suæ finem fecit: Paulum Romæ in libera custodia biennium egisse, & verbum Dei liberè prædicasse testatus. Tandem verò cum causam suam

H ii

apud Judices perorasset, rursus prædicandi causa peregrè profectus esse dicitur: posteaque cum Romam iterum venisset, vitam martyrio finiisse. Atque hoc demùm tempore alteram ad Timotheum epistolam scripsit, in qua & de priore sua defensione, & de imminente vitæ exitu non obscure loquitur. Audi, si placet, ipsa illius verba, quibus ea quæ dixi testatur. In prima, inquit, mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis id imputetur. Dominus autem mihi adstitit, & corroboravit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes. Et liberatus sum de ore leonis. Quibus verbis satis apertè significat, se prius quidem ex leonis rictu servatum fuisse; quo per ipsum Evangelii prædicatio completeretur: Nerone scilicet ita designans propter animi crudelitatem. Sed paulò post non huic simile aliquid adjunxit: Liberabit me, inquit, de ore leonis. Jam enim divino afflatus spiritu imminentem sibi mortem prævidebat. Quocirca postquam dixit: Liberatus sum ex ore leonis: statim addit: Liberabit me Dominus ab omni opere malo, & servabit in regnum suum caeleste: martyrium suum jamjam affore significans. Quod quidem etiam evidentius in eadem epistola prædixerat his verbis: Ego enim jam delibor, & tempus dissolutionis meæ instat. Et in hac quidem secunda ad Timotheum epistola, Lucam solum sibi adesse testatur: In priore verò defensione ne tunc quidem adfuisse dicit. Quam ob causam videtur Lucas Actuum Apostolicorum historiam illo tempore conclusisse, cum omnia quæ quamdiu cum Paulo versatus est gesta fuerant, commemorasset. Hæc idcirco à nobis dicta sunt, ut ostendamus Paulum non in primo illo cujus meminit Lucas, in urbem Romam adventu, martyrio esse perfunctum. Quippe probabile est Pauli pro fide nostræ defensionem à Nerone qui circa initia imperii clementius se gerebat, benignè admittam fuisse: verum cum postea ad teterrima quæque facinoræ idem Nero prorupisset, Apostolos quoque cum ceteris sævitiam ejus expertos.

A Δπολογησάμενον, αὐθις ἐπὶ τὴν τῆ κηρύγμα-
τος διακονίαν λόγῳ ἔχει σείλασθαι τὸν ἀπο-
στολὸν δευτέρῳ δ' ἐπὶ πάντας τῆ αὐτῆ πόλει, καὶ
καὶ αὐτὸν τελειωθῆναι μαρτυρίῳ. ἐν ᾧ δευ-
μοῖς ἐχόμενος, τὴν πρὸς Τιμόθεον δευτέρῳ
ἐπιστολῆν συντάττει, ὁμῶς σημαίνων τὴν τε
πρῶτην αὐτῷ γηρομένην ἀπολογίαν, καὶ τὴν
ἀποδοῦναι τελειῶσαι. δέχεται δὲ καὶ τῶν
τῶν αὐτῆ μαρτυρίας. ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ φησὶ
ἀπολογία εἰδὲς μοι συμπαραγγέλλετο, ἀλλὰ
πάντες με ἐγκαλεῖσθαι. μὴ αὐτοῖς λογιῶμαι.
B ὁ ἦ Κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν
με, ἵνα δι' ἐμὲ τὸ κήρυγμα πληροφρονηθῆ, καὶ
ἀκέρωσι πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐρρύθη ἐν σὸματι
μαλ' ἢ λέοντος. σαφῶς δὲ παρέστη διὰ
τῶν ὅπως ἀντὶ τὸ πρῶτον, ὅπως ἀντὶ τὸ κήρυγμα
τὸ δι' αὐτῆ πληρωθῆναι, ἐρρύθη ἐν σὸματι
λέοντος. τὸν Νέρωνα ταύτη ὡς εἶπε διὰ τὸ ἀ-
μόθυμον ἀποσειπῶν. οὐκ ἔστιν ἐξ ἑσθῆς ἀποσειπῶν
ἀποπλήσιόν τι, τὸ ῥύσεται με ἐν σὸματι
λέοντος. εἴωρα γὰρ τῶ πᾶσι μάλ' ἢ τῶ ὅσον ἐπι-
μέλλωσαν αὐτῆ τελειῶσαι. διὸ φησὶ ἐπιπλήσιον
τῶ, καὶ ἐρρύθη ἐν σὸματι λέοντος, τὸ ῥύ-
σειαί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἐργου πονηροῦ,
καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῆ τῶ ἐπε-
ρῆμιον σημαίνων τὸ ἀποπλήσιον μαρτυρίῳ,
καὶ σαφῶς ἐργου ἐν τῇ αὐτῆ ἀποπέγει γραφῆ
φάσκων. ἐγὼ γὰρ ἠδὲ ἀσπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς
τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφῆσθαι. καὶ μὴ ὄντι ἐπι-
τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς τῶν ἀπὸ Τιμόθεου,
τὸν Λεκάην μόνον γραφόντι αὐτῶ συνείναι δη-
λοῖ καὶ τῶ πρῶτην ἀπολογίαν εἰδὲ τῶ-
τον. ὅθεν εἰκότως τὰς ἰσὺν Ἀποστόλων πρῶτον
D ἐπ' ἐκείνῳ ὁ Λεκάης ἀπέγραψε τὸν χρόνον.
τῶ μέγιστος ὅτι τῶ Παύλῳ συνίω ἰσὺν ἰσὺν
ὑψηλῆσά μὲν. ταῦτα ἦ ἡμῖν εἰρησαι, πα-
εισαμύροις ὅτι μὴ καθ' ἡμῶν ὁ Λεκάης ἀπέγρα-
ψεν ἐπὶ τῶ ῥώμης ἐπιπλήσιον τῶ Παύλῳ, τὸ
μαρτυρίῳ αὐτῶ συνεπερῆσθαι. εἰκότως γένοιτο
μὴ δέχασθαι ἠπώτερον τῶ Νέρωνος διακεμι-
να. ῥῶν ἰσὺν ἀπὸ τῶ δόματι τῶ Παύλῳ κα-
ταδέχθῆναι ἀπολογίαν ἀποπερῆσθαι ἦ εἰς
ἀθεμίτους τόλμας, καὶ τῶν ἄλλων καὶ τὰ
τῶν Ἀποστόλων ἐγχειροῦσθαι.